

Bicy 152

(Bes) 4 Biogr. 45#

A. SCHULTENS Schultens.

ORATIO FUNEBRIS

O B I T U M

Celeberrimi & Clarissimi VIRI,

LAMBERTI BOS,

Græcæ Linguæ in Academia Franequerana (dum viveret) Professoris Ordinarii.

DICTA PUBLICE,

Cum Exsequiæ solenniter celebratæ essent, ex auctoritate Amplissimi Senatus Academici,

IN TEMPLO ACADEMICO,

A. D. 15. Januarii, A. clo lo ccxv11.

FRANEQUERÆ,

Excudit HENRICUS HALMA, Illustr. Frisia Ordd. atque eorundem Academiæ Typograph. Ordinar. MDCCXVIII.

Mared by Google

DOMINICUS BALCK

ILLUSTRIS FRISIORUM ACADEMIÆ

H. T. RECTOR,

LECTURIS

S. P. D.

Ecdum eluxit Academia letha-

lem casum, quo nuperrimè afflicta tuit, imò vix respiravit ab eo, quin ipsi nunc iterum nova justi asque acerbissimi luctus causa oboriatur. O miseram & inselicem rerum humanarum sortem ac con-

ditionem! O fallacem hominum spem, fragilemque Fortunam, quæ Mortali Generi nequaquam permittit fibi quicquam spondere firmum & stabile! Obiit (proh dolor!) & in ipso quidem ætatis vigore fato functus est Vir Egregius & Celeberrimus LAMBERTUS BOS, Græcæ Linguæ apud nos Professor Ordinarius, cujus præmatura mors non tantum dilectissimam Conjugem, chariffimos Liberos, Propinguos omnesque Amicos summo mœrore atque ineffabili tristitia affecit & perculit, sed huic etiam Athenxo ac toti Reipublica Literaria gravissimum vulnus inflixit, quod eo difficilius fanari poterit, quia angusto admodum Circulo continetur corum numerus, qui tam folida Græcarum Literarum cognitione & peritia excellunt, ut detrimentum hoc plenè perfecteque refarcire valeant. Natales quod attinet, hos habuit admodum honestos Collega Defunctus, nam in Urbe hujus Frisiæ Worcumio, anno Superioris Seculi septuagefimo, die tertio & vigesimo Novembris, primam lucem adspexit, Patremque habuit Virum Reverendum & Doctissimum IA-COBUM BOS S. S. Ministerii Candidatum & Scholæ Worcumanæ Rectorem, qui ortus fuit è Familia honestissima. & in Frisiis, præsertim in Metropoli Leovardia, cui plures dedit laudatos & eximios Cives, nota fatis & spectata. Mater verò Collegæ beatæ memoriæ fuit GERHARDA DE HAEN filia KEM-PONIS DE HAEN, qui inter honestioris ordinis Ministros Supremæ Curiæ locum obtinuit, & cujus ex unico filio Nepos ADRIANUS ante paucissimos annos apud Leovardienses Conful

2 PROGRAMMA.

ful extitit, in quo munere vitam quoque finiit: Quin imò plures spectatæ conditionis Viri ex ea Familia, tam in Hac, quam in Frisia Orientali, è qua originem traxit, hodie supersunt, quos omnes nominatim recensere non hujus loci est, ideoque ad Cl. Defunctum redeo. Hic ergò ab optimo Parente suo non tantum honeste & liberaliter educatus fuit, sed & utriusque Lingua, tam Græcæ, quam Latinæ, elementa ab eo didicit, idque tanto cum fuccessu, ut adolescens admodum hanc sibi existimationem jam adeptus effet, ut à Nobilissimo ac Gravissimo Viro HECTO-RE a GLINSTRA ad moderanda Filiorum suorum studia summopere expetitus fuerit: Quam Provinciam fibi non declinandam, fed amplectendam censuit, ut hac potissimum ratione Viri Amplissimi favorem deinceps sibi profuturum conciliaret. At verò cum ad majora natus effet i Maxagirus, co officio non diu functus est, sed ad promovenda ultorius studia sua ad hanc Academiam se contulit, Ejusque Civibus anno M. D. CXCIV. adscriptus, audivit non tantum Cl. RENFERDIUM, jam pridem rebus humanis exemptum, fed & Viros Celeberrimos CAMPE-GIUM VITRINGA Sobrinum fuum, & GULIELMUM COETIERIUM, quos non fine infigni commodo atque ornamento hujus nostri Athenzi adhuc hodie habemus superstites. & per plures annos superstites fore speranus. Sed præter Hosco. luit etiam Virum eruditislimum JOHANNEM SIBRANDA in hoc Lyceo Graca Lingua tunc temporis Pralectorem. Atque hisce tantis Præceptoribus tantopere in Literarum studiis. & imprimis quidem in Lingua Graca, in quam potissimum omni virium ope incumbebat, profecit, ut die decimo & tentio Octobris anni M. D. CKCVI. à Senatu Academico Graca Lingua in hoc Athenxo publice docenda facultas ipfi concessa sit, ac mox quoque post quadrimestre spatium, defuncto jam doctifimo SIBRANDA, ab Illustribus Patrize Proceribus Prælectoris titulo eidem furrogatus fuerit. In qua Statione cum per annos septem summa cum laude moratus effet, ac luculenta eruditionis fuz specimina dedisset, in locum Viri Clarissimi NICOLAI BLANCARDI ante aliquot mensestum fato functi, die vn Fcbruarii anni M. D. OCIV. cjusdem Linguæ Græcæ, quam hactenus Prælectoris nomine docuerat, Professor Ordinarius creatus est, in quo munere nunc per tredecim ferè annorum spatsum sta versatus suit, ut non tantum Literas Græcas in hoc Lyceo mirum in modum restauraverit, ac facili & expedită sua docendi ratione immane quantum profuerit iis, quotquot unquam audiverunt ipfum, inter quos me quoque per triennium olim nomen meum

meum professum esse gratus lubensque nunc memoro, & lætor: fed etiam doctrina sua, arque eruditissimis & perpolitis diversi argumenti scriptis, typis jam publicè vulgatis, &, quamdiu Literis suus constabit honos, facile duraturis, insigne decus immensamque celebritatem huic nostræ Musarum Sedi conciliaverit. Nec profectò mirum, nam cum ingenio folerti & judicio acri atque subtili à natura beatus esset, indefessa insuper diligentià in excolendis studiis suis semper usus fuit, unde tandem solidam revera atque stupendam, in Lingua præcipue Græca, eruditionem fibi comparavit, qua tanto fructui atque ornamento buic Academiæ extitit. Ne dicam nunc, Eius existimationem tanti fuisse habitam à Doctissimis hujus Seculi Viris, ut non solummodo in scriptis suis lpsum impense & honorifice passim laudent, sed etiam plures Exteri de dubiis quibusdam ac difficilioribus nodis Eum sæpius consulerint: è quibus jam facile quivis intelligere potest, quantum in hujus Viri obitu detrimenti ceperit Academia nostra & tota Respublica Literatorum. Sed hac de Natalibus, Studiis atque Doctrina Cl. Defuncti dicta sufficiant. Mores porro quod spectat, hi quoque in Ipso fuerunt laudatisfimi, erat enim comis, humanus, facilis, candidus, à litibus & discordiis alienissimus, modestia denique nulli secundus, unde Nobis omnibus Collega semper suit charissimus. Vitam ultra annum ætatis quadragefimum egit cælibem, at tunc folitudinis tadio ductus anno M. D. CCX11. connubium iniit cum honestissima Fæmina FEIKIA SINEDA ex fecundo matrimonio iam tum Vidua, è qua duas suscepit filias PETRONELLAM & GERHARDINAM JOHANNAM, quarum natu major quadriennium, & altera demum biennium hoc ipso mense implebunt. Corporis denique valetudinem, quâ usus fuit, & Morbi. quo exstinctus est pix memorix Collega, naturam, indolematque progressum his Viri Celeberrimi PETRI LATANE, Mes dicinæ apud nos Professoris Ordinarii, verbis describere visum fuit. Hactenus prospera satis valetudine utebatur Eximius Collega, ideo ad severiora, at plurimum, studia animum intendebat, de absouro quodam continuo ac diuturno dextrilateris dolore parum solicitus. qui tamen, su jam triftis docet eventus, quid omnino finifri portendebat. Porro sub fivem Octobris anni superioris, que tunc hinc inde graffabatur, febre peracuta correptus est, eaque aftu immodico, siti, anxietate, vigiliis, etiam deinceps intenso dextri lateris dolore stipata. qua nidulans & sopita jamdudum obscuri doloris causa fust excitata, ulcusque in pulmonibus confestim peperit, quo tempore morbus in phtysin mutatus est. Ex ulcere mox emanant tussis molestissima, febris lenta

PROGRAMMA.

lenta continua, excreationes fædæ, cruentæ, purulentæ, quæ sensim habitum corporis depascuntur, viresque conterunt. Huic morbo difficili debellando, prasidia sedulo adhibita consque profusse videbantur, ut minus deinde æger a cibis alienus effet, immo corum prudenti ufu vires utcunque reficerentur. evanuit insuper diuturnus ille dolor, qui nuper gravis, facilis evasit in utroque latere decubitus; remisit quoque nocturnus sudor & febris lenior visa est. Que prospera dum nos inani recuperanda falutis (pelactant, absque pravia ulla causa sensibili, frequens derepente exoritur dejectio fætida, qua vires denuo protinus elabuntur & diffluunt. Variis tandem demulcentibus auxiliis Diarrhea vix subacta, statim vis morbi versus superiora dirigitur: Tum mox exurgit angustia gravis, cardialgia, nausea, que symptomata subito excipit vehemens febris exacerbatio, qua vires magis magisque resolvuntur, unde paulo post, videl. biduo ante mortem, grave illud animi deliquium, quo arteria pulfatio penitus evanuit. Elapfo haud modico temporis intervallo, revixit quidem qualiscunque pulsus, sed inordinatus & formicans, qui tactu vix percipitur. Denique tanta symptomatum caterva obrutus æger, ejusque plane extinctis viribus, vi Januarii, hora circiter nocturna prima, piè è vita discessit. Sic itaque Desideratissimus Collega ærumnosæ hujus vitæ labores & injurias cum æternà beatitudine commutavit, atque ad Cælestem illam Civitatem præcessit, quam veram nostram Patriam agnoscimus, & in quam nos etiam serius aut ocyus per Divinam Gratiam transferendos esse indubitatá fide speramus. De Cæteris autem, quæ vel breviter tantum attigi, vel quæ fciens prætereo, plenius & copiosius pro Concione dicturus est Vir Clarissimus & Collega nobis conjunctiffimus ALBERTUS SCHULTENS Linguarum Orientalium Professor Ordinarius, in quem pium hoc officium ex Decreto Amplissimi Senatus devolutum est. Quapropter, quod nunc est meum, cum crastino die, qui erit Mensis hujus xv. hora prima pomeridiana, Cadaver sit efferendum, & justa Cl. Defuncto sint facienda, quod more antiquo receptum, & natura æquum est, ut Collegæ beatæ memoriæ supremum præstent honoris debitum, ac totum hunc Actum lugubrem præsentia sua cohonestare velint, universos liberalium Artium & Disciplinarum Antistites, Cultores atque Studiosos rogo & invito. Dabam Franequeræ a. d. xiv. Januarii C1010CCXVII.

A. SCHUL-

A. SCHULTENS ORATIO FUNEBRIS

IN OBITUM

VIRICELEBERRIMI

LAMBERTI BOS.

Magnifice Rector.

Professores Celeberrimi, Collega Conjunctissimi. Qui Defuncto sanguinis & affinitatis vinculis Connexi estis Viri Clarissimi, Reverendi, spectatissimi.

Gravissime Senator.

Mysteriorum Verbi Divini Interpretes Plurimum Venerandi.

Doctores Consultissimi & experientissimi.

Tuque Nobilis & florens Studiosorum Corona, qui solem Vestrum occasum lugetis.

> T domicilium suum in serena ac tranquilla luce collocavit Immortalis Deus, ita mortalium sedem tenebris ac slucti-

bus objecit.

6 A. SCHULTENS...

Illud super astra subvectum, & semper ridente intectum ac circumfusum æthere, neque nubes insuscant subtexuntque, neque venti quatiunt, neque nimbi, alii alios trudentes & protèlo quasi agentes, adspergunt, nedum violant.

Hanc vero regionem infra nubes depressam abjectamque, & umbris mortis involutam, procellæ sanguine & lacrymis gravidæ circumtonant, & atroces volvunt jactantque tempestates, quæ gaudia, si qua sulserunt, necopinato luctu contaminant, & lætam rerum saciem squalore sædant.

Acerbum nobis omnibus luctuosumque hujus rei documentum hoc in Templo constituit summi ac præpotentis

Numinis voluntas.

Personabat, ante hos perpaucos dies, religionis hocce & sapientiæ Sacrarium lætis vocibus, sestoque, ut ita dicam, strepitu rumpebatur: quum in hane dignitatis sedem, splendore Patriæ & Aca-

Academiæ Patrum solennem pompam illustrante, producebantur duo præcellentia & Capitalia ingenia, ut studiis juventutis præsiderent, damnumque quod obitu abituque magnorum virorum seceramus, resarcirent.

At O volucres & fluxas hominum spes! O ancipitia & lubrica vitæ curricula! Quam cito illa omnia ex plausu ad planctum, ex gaudio & voluptate, ad luctum & lacrimas reciderunt!

Conscendendum statim ferale suit pulpitum, lugubriaque sumenda in atroci, quam nec opinato vibratum telum imposuit, plaga, qua raptum insigne nostri Ordinis & Litt. Orbis decus, atque in flore ætatis extinctum. Cujus aureo Orationis flumine toties hi parietes atque hæ exedræ resonuerunt.

Vix lugubria deposuimus, quamvis iis positis haud quaquam exuimus mœrorem: cum ecce novum nobis imprimitur vulnus, & qui nondum sedatus erat dolor novo impetu recrudescit.

B 2 In

In robore enim ac veluti meridie vitæ mortis tenebris mergitur aliud iterum Professorii nominis ornamentum atque Reip. eruditorum grande lumen.

Merito ergo lacrimis oculi madent, & in excessu Clar. BOSSII luget uxor domusque, mœrent consanguinei, mæremus & nos, & studiosorum squalet chorus, gemituque hujus sacræædis parietes circumsonant; & pullati atratique omnes tristitiæ & luctus insignia ostentamus.

Sed quoniam Divini fati, quod omnibus ab æterno scriptum est, adoranda est lex, & non tam occidit, quam Cœlo novum, ut sperare par est, sidus surrexit, in vitamque immortalem se emersit, Clarissimus defunctus, cujus mortales exuvias pio officio gremio terræ commendandas executi sumus: non male sano nos luctui permittamus, sedægritudinis nostræ allevamentum potius in grata laudum & virtutum ejus commemoratione celebrationeque quæramus.

Atque utinam dolor copiosos efficeret atque eloquentes, vimque accenderet dicendi, quam ego, cui triste hoc parentandi munus Patrum Academicorum auctoritate est impositum, per laudes optimi & candidissimi pectoris plenis veherer velis, ejusque æternam memoriam in animis vestris tanquam in templis consecrarem.

Nunc vereor ne ægritudo & triste desiderium si quid in me est facultatis, quod sane non est, hebetet, retundatque. Splendoremque nominis BOSSIANI non tam in illustri posuisse, quam imminuisse ac detrivisse videar.

Quando tamen gravissimam hanc Provinciam ad me pertinere censuistis Ampliss. Senatus, vestramque mihi auctoritatem defugere religio fuit, connitar quantum potero, & difficultates, quæ me circumvallant, quas ambitioso declamatorum more exaggerare, ex conscientia tenuitatis meæ, nihil attinet, pietate eluctari conabor.

Om-

Vos omnes qui exequias Carissimi Capitis frequentia vestra honestastis, ab atrocitate communis vulneris avocatos paulisper & abductos animos mihi adhibete, atque paucula ex laudum uberi segete, qua virtus essloruit defuncti, libantem, secundis auribus & pio silentio sublevate.

Quando laudabile vitæ curriculum, quod emensus est Cl. Des. per summa fastigia persequi ingredior, in oculisque vestris ac mentibus desigere, res ipsa jubet inde impetum sumere, Orationemque admittere, unde intercepti sideris nostri lux primum emersit.

Excellens atque erecta indoles, ex fonte delibata Divinitatis, nusquam non

mortalibus dispensari potest.

Non nobilem illum ignem, quem Cœlum adflat, aut natalis foli adspirat nobilitas, aut ejusdem contra obscuritas extinguit præsocatve.

Non tamen nihil habere momenti decrerim, ubi primum vitales auras du-

camus,

camus, quod ingenium soli cœlique, in corporis mentisque habitu vehementer

dominetur.

Nostrum nascendi sors non vervêcum in patriam crassumque Bœotorum aërem abjecit, sed in Capitalium ingeniorum benigna ac sœcunda matre, magnorumque Virorum feracissima extulit regione.

Floret enim florebitque hac laude terra Frisia, & facile finitimis palmam

præripit:

Sed vereor ne ambitiose facere videar, & assentatoriæ orationis illecebris insidias auribus struere, si in campum hunc cursum permittam orationis.

Tum & hæc me subit feritque cogitatio, impetumque quem dare paratus eram, sufflaminat, communem esse in laudationibus de splendore Patriæ locum, ad ravimque usque occentatum, quo aures vobis verberare & cerebrum excutere mihi religio est.

In Frisia ergo suavissimam hanc lu-

cem primum hausit Noster, ortuque suo Worcumum illustravit superioris seculi anno septuagesimo, Novembrisdie 23. Habet hoc non ignobile oppidum, quo censeatur, sed in annales ibit, doctosque fastos incunabulis Viri, qui literarum gloria, æternam sibi condidit famam.

Altis ruinis mersa sepultaque jaceret Stagira Macedonum nisi magnum illum selici nixu edidisset Aristotelem, qui Stagiritis nomine Patriam memoriæ posteritatis, nunquam delendæ, commendavit.

Hic lucis usuram accepit ab honesti admodum loci ordinisque parentibus, quod quidem ego, quamvis circa natalium vel lucem & splendorem, vel tenebras & sordes magna in inanitate multos mortales versari non abnuam, in haud exigua tamen felicitatis parte collocaverim.

Patrem igitur habuit, Reverendum & Doctiff. Virum JACOBUM BOS-SIUM,

ORATIO FUNEBRIS. 13

SIUM, S. S. Ministerii Candidatum, & Gymnafii literarii Worcumani Rectorem.

Hic Leovardia oriundus fuit, originemque duxit ex spectata istic loci familia, quæ in ista nostra Metropoli seculo floruit superiore, sed, ut fit, mascula stirpe præcisa & sequiore sexu in alia transeunte nomina, nunc fere obliterata est & extincta.

Matre editus est GERHARDA DE HAAN, Filia Viri Integerrimi KEM-PONIS DE HAAN, inter honestioris ordinis ministros Supremæ Frisiorum Curiæ. Hic ortus fuit ab KEM-PONE RINICIO DE HAAN, qui Quæstor fuit Jurium Supremæ Curiæ.

In ea emicuere omnia corporis animique bona, quæ exemplum feminei decoris ornare possunt; sed immatura morte rapta, in floreque ætatis phtisi, quam pestem in filium etiam, pro dolor! propagavit, absumpta est: omnibus sui ingens relinquens deside-

rium,

rium, nostrumque orbans matre in-

dulgentiæ & pietatis infignis.

Ut primum autem involucris infantiæ, tenebrique illis, quibus immortalem animi mentem circumfudit nafcendi conditio, fe emergere atque explicare occœpit, femina fcintillasque prodidit bonæ eximiæque cujusdam indolis.

Ut enim tenera herbula, ubi se ex sinu terræ erupit, læta vernantique viriditate spem & cogitationem commovet uberis segetis. Ita unguiculi sæpe tenelli, & pueriles insantilesque adeo anni multis signis atque argumentis declarant, quæ quantaque sutura sint ingeniola, ubi bonis cultibus imbuta succreverint, & doctrinæ præceptis corroborata adoleverint.

Patrem ergo, qui in nascentibus ingeniis, quorum studia moderabatur, tractandis pertentandisque non poterat non vehementer subactus esse, in herbescen-

ORATIO FUNEBRIS 15

bescente quasi primumque efflorescente filiolo, indoles advertit, perbibendis literis, capessendisque studiis mirifice apta: bonæque spei implevit, fore ut ad eruditionis immortalem laudem grassaretur, summumque Musarum con-

scenderet fastigium.

Ubi ergo id ætatulæ passa est ratio, viresque labori huic subsistere posse videbantur, Latinis Græcisque literis, quibus omnis elegantia & humanitas continetur, eum tinxit: illudque ei præclarum commist semen, quod post tam læte se extulit, tamque uberes essudit fructus: eos uberiori messe cumulaturus, nisi hanc expectationem, quam orbi literato concitaverat, mortis intercepisset atque assistas.

Hac felici sub cultura, naturæ bona, quibus circumsluebat, ingenii benigna vena, acre & solidum judicium, celeres illi in arripiendis quæ traduntur motus, morumque, quod caput est probitas & verecundia, unde ineuntis ætatis optima ducitur commendatio, in dies magis ac magis sese prodebant, igniculique illi, qui candidissimo pectori insiti a natura erant, acrius acriusque emicabant, & magna omnia ac præclara minabantur.

Hoc quam non ex folenni laudationis arcessam formula, & more tralati-

cio jactem cognoscite.

In hanc ampliffimam fedem honoris & virtutis juvenis admodum ab Illustr. Patriæ & Acad. patribus, qui excellentia ingenia domi nata, atque in finu civitatis eorum enutrita, fastidioso contemptu non delent & abjiciunt, sed omnibus fummæ laudis ac gloriæ accendunt stimulis, productus erat atque Litt. Orientalium Professioni Ordinariæ admotus Clar. & Vener. Theologus CAMPEGIUS VITRINGA, quem viridi inter nos senecta florentem, & hoc fuum decus in simillimum sibi filium propagantem, læti gratantesque videmus. Ex

ORATIO FUNEBRIS. 17

Ex ephebis nondum excesserat noster, qui Clar. VITRINGA cognationis vinculo connexus erat, quum
novum hoc lumen familiæ honestissimæ
accessit, Matremque BOSSII, Vener.
collegæ materteram, ut gaudio persudit, ita nescio quo præsagio movit sore ut filius, quem erecæ indolis vi superiora capessere videbat, ad idem culmen, si studiorum spatia decurrere liceret, proveheretur, in quæ sororium
sulgere tam maturo ortu, in sinu gaudebat.

Sed non licuit optimæ feminæ, quam fagaciter mota fuisset, eventu adsirmatum videre: brevi enim post tabe pulmonum exstincta est. Excedens autem hoc carissimum suum pignus Clar. Cognato moribunda voce commendavit, petiitque ut currentem inslammaret, facesque ei & calcaria subderet; ut tandem aliquando in idem emergeret fastigium, in eodemque dignitatis gradu collocaretur.

Hisce

Hisce ergo domesticis stimulis, & hoc præclaro exemplo accensus noster, depositis rudimentis, ferulæque subductus, doctrinarum fontes frequentare, Græcisque & Latinis scriptoribus se ingurgitare, eamque elegantioris doctrinæ & humanitatis sitim explere, quam natura ipsa ei attribuisse videtur: tanto sane cum proventu, ut pectus inde eruditionis slumine inundatum, & præclarissimarum rerum scientia madidum retulerit.

Ab hisce initiis & fontibus quum deflueret ad hominum existimationem, fama ejus excitavit Graviss. Ampliss. que Virum D. HECTOREM à GLIN-STRA, prætorem piæ memoriæ, ut eum in florentissimam invitaret domum, studiisque filiorum moderandis adhibeberet, ut iis non tantum eruditionis suæ copia, sed etiam diligentiæ & virtutis exemplo sacem præluceret.

Hac lauta satis & honesta dum fruitur conditione, suo Marte, vel suapo-

tius Minerva in Græciam navigavit, & per literarum ac disciplinarum Græcarum magistros vela dedit, constantemque tenuit cursum. Non animum ejus retardare, non ardorem, quo inflammatus rapiebatur, restinguere vastum illud atque immensum pelagus, quod sibiemetiendum cernebat ante, quam in Græcæ eruditionis fumma gloria, tanquam in portu posset conquiescere.

Nimirum Musæ Grajæ hominem sibi ab incunabulis devinxerant, eumque ad laudem & decus splendidissime linguæ amplificandum e multis millibus adoptarant, in sinumque suum receperant, secretoque instinctu, & secundo in studiis flatu adspirare, magisque ac magis eum ad exitum optatum pervehere non intermittebant.

Vetus etiam Latium sibi perlustrandum sumpsit, linguæque Latinæ auctores assidua volutavit manu, ex quibus præter antiquitatis copiosissimam supellectilem & instrumentum, eum E 2

tra-

traxit elegantis & limpide fluentis orationis succum, eumque eloquentiæ colorem, quo postea scripta sua, aere perenniora, adspersit, condivit, & ab interitu vindicavit.

Ciceronem vero, illum ditissimum beatissimumque omnis copiæ & elegantiæ fontem, adeo amplexus est, ut se penitus ei immerserit, totumque quasi imbiberit, atque in sanguinem suum transsuderit. Cujus meditationis illustre specimen in adolescentia editum exhibere possem, nisi verba in pauca conjicere orationemque compendisacere temporis angustiæ slagitarent.

Ad studia autem, quæ tam feliciter affecerat, profliganda perficiendaque Academiam Patriam ingressus est, Anno superioris seculi nonagesimo quarto, die 29. Augusti, Rectore Magnisico BERNARDO FULLENIO Matheseos, cum viveret, Professore

longe Celeberrimo.

In hæc spatia immissus, historiarum

amplissimum campum permensus est ductu & auspiciis Celeberrimi COE-TIERII, Collegæ nostri Conjunctissimi. Ab Clar. RHENFERDIO, decessore meo, literas Hebraicas & Anti-

quitates Sacras hausit.

Maxime autem pependit ab ore Celeberrimi confobrini, jam dudum in cathedra Theologica collocati, & Historiam præterea Ecclesiasticam tradentis: quicum etiam egit de studio Theologiæ optima illa via & ratione exhauriendo, qua qui decurrunt, vel Ecclessa vel Academiæ ingenti præsidio &

ornamento esse possunt.

Verum quum manibus Musarum quafi sictum formatumque videret cognatum suum Celeberr. Collega ad Sacra
Græca tractanda, lumenque insolitum
eis infundendum, majorem ei in modum auctor suit, ut linguæ Græcæ incudem identidem dies noctesque tunderet, in adytaque ejus altius altiusque se penetraret: quod sifaceret, in

tanta penuria eorum qui hac in palæstra desudare sustinent, fieri non posse, quin tandem optatam laborum contingeret metam, in summumque dignitatis escenderet gradum.

Gravissimum confilium, ab optimo affectu atque judicio profectum, lubens volensque amplexatus esto µaxaeirm, atque hisce suis dulcissimis deliciis vigilias, vires, vitam denique transmisit & consecravit.

Sed jam tempus erat, ut quam ipse vim & copiam eruditionis atque humanitatis imbiberat, in alios diffunderet,

doctorisque susciperet personam.

Honestissimam itaque heic loci, inter Musarum alumnos, humeris suis imponi desideravit provinciam, litteras Græcas cum auctoritate tradendi, cujus ei facultatem volentes lætique contulere Patres Academici anno superioris feculi 96. die 13. Octob.

Sed minor erat scena hæc, quam ut amplas viri dotes caperet; majus eæ

ORATIO FUNEBRIS 23

deposcebant theatrum, unde latius dimanare posset ad publicam opinionem, lucemque suam spargere & disseminare.

In hoc brevi productus est, ab munificentissimis nostrorum studiorum altoribus statoribusque, & titulo præmiisque Græcæ linguæ Prælectoris honestatus & auctus, ejusdem seculi anno 97. die 18. Febr.

Hanc Spartam quum summo cum applausu ornaret, in eaque divitias opesque Græcæ eruditionis, quas indesesso labore collegerat & domi construxerat, tum domestice tum publice etiam panderet, edito egregio specimine animadversionum in loca bene multa N. T. palmam tandem, ad quam a teneris adspirarat, quæque caput ejus cingere jam dudum gestiebat, reportavit, Prosessioneque Ordinaria Græcarum litterarum, quam vacuam ei secit excessus Cl. BLANCARDI, suit decoratus hujus seculi anno 4. die Febr. 7.

In

In hoc amplissimum munus immissus suit solenni inauguratione pridie Eidus Junias ejusdem anni, Orationemque habuit gravitatis & dignitatis plenissimam De Eruditione Gracorum per Colonias eorum propagata: qua maximam quam de se concitaverat cogitationem egregie confirmavit; adversariamque sibi propositam splendide sustinuit.

Hic ego quid vobis memorem, qualem se Academiæ exhibuerit virum, personamque sibi impositam quanta cum dignatione & honore gesserit?

Non patitur optimi Collegæ verecundia & modestia, qua eum mirifice præditum suisse omnes tenetis, me verboso carmine identidem in laudes ejus recurrere. præterea subit animum vereri, ne dum amplificare studeam, ejus minuam etiam gloriam. Denique quæ vis orationis consequi posset quæ ipse in Græcarum rerum sti

ORATIO FUNEBRIS. 25

flagrantem contulit iuventutem, quam largosque interiorum literarum sontes patesecerit iis, qui se duci huic & doctori in disciplinam tradebant. Dixisse satis habebo, quæ, in hac Musarum sede, dilapsa sluxerant nobilissima studia, desertaque & inculta jacebant, Eum revinxisse, exsuscitasse, atque ad decus illud & splendorem renovasse, quo inter nos læte vigent florentque.

Hanc dum ita magnifice sustinet & ornat Provinciam, jamque ultra annum ætatis quadragesimum cœlibem vitam exigit, Sociam circumspicere cœpit, cujus in suavitate acquiescere, & a continuis laboribus respirare posset: sanctissimoque sibi connubii vinculo junxit lectissimam Matronam FEI-KIAM SINEDA, honesto ortam loco, naturæque ac fortunæ bonis pulcre slorentem. Secundum Vidua, novissime luxerat Reverendum Virum GERARDUM HORREUM, Verbi Divini Ministrum in Paroecia Virginis G

quæ agri Biltani est; ex quo duplici prole aucta, virile secus stirpem PE-TRUM HORREUM S. S. Ministerii Candidatum, ad præclaram spem

famamque adolescere videt.

Non infœcunda Materfamilias noftrum quoque bis parentem fecit, PE-TRONELLA & GERARDINA JO-ANNA, quæ dulcissima conjugalis tori pignora, infantiæ limen necdum egressa, orbitatem ac folitudinem suam deplorare, matrisque acerbum mærorem lacrymarum consortio diluere non possunt.

Ite interim, piæ lacrymæ, non verstræ tantum, O funera mater, squalidaque domus, sed nostræ quoque: ite, ac genas ubertim rigate, interpellatum tam mature pulcherrimæ vitæ cursum; mortisque tristem ac severam vim, orationem desubito nostram intercipere & opprimere. Ad hujus tenebras & horrorem ante quam propius accedamus, non committam, ut Viri præstans virtutis

ORATIO FUNEBRIS. 27

tutis indoles, dotes infignes, vitæque ac morum secta gravis, antiqua, candida, & ingenuæ simplicitatis plena, non debita in luce locetur, memoriæque vestræ non majorem in modum commendetur. In oculis quoque vestris defigi par est & verum, egregia eruditionis monumenta, quibus sibi nunquam intermorituram ad posteros peperit nobilitatem, quorumque laudem nulla obruet vetustas, nulla inobsecurabit oblivio.

Hæc quod contrita omnium manibus fint, in finuque gestentur, paucis desungi jubent, & summa tantum libare fastigia, operumque titulos. Primus felicis ingenii partus editus ineunte hoc seculo, Exercitationes Philologica in Novum Testamentum. Per sane modesta, sobriæ, solidæ, & copiosissimæ eruditionis lumen spargentes. Hoc sibi libro viam ad Professorii muneris dignitatem, jam ante apertam, permunivit. Recentavit ejus editionem Cl.

defunctus anno hujus seculi x 111. multis accessionibus locupletatam. Auctarium quoque adjecit, Dissertationem de Etymologia Græca, ubi ut singulare prodit acumen & sagacitatem, ita viscera se linguæ ad vivum secuisse atque per-

spexisse, luculenter ostendit.

Anno volventis feculi feptimo, in lucem emisit Observationes Miscellaneas ad loca, cum Novi Fæderis, tum exterorum Scriptorum, ejusdem cum superioribus illis, id est optimæ atque elegantissimæ, notæ. Quibus subjungi voluit & ad posteritatem propagari, illustre literaturæ Græcæspecimen, quæ in florentissimo cognato, HORATIO VITRINGA, CAMPEGII F. jam prima in adolescentia eminebat, & præclare se efferebat.

Edidit haud longo intervallo post, Ellipses Gracas. Opusculum longe utilissimum, quodque clarissimam facem præfert ad salebras & difficultates, quibus cognitio peregrinæ, & intermor-

ORATIO FUNEBRIS. 29

Omnibus in linguis defectum dominari, ellipfique nominum, verborum, pluriumve sæpe numero vocum simul, magnas offundi tenebras, neminem sallere potest qui vel a limine humaniores literas salutavit.

Has perrumpere, atque ad alte retrusam ellipsium rationem penetrare, haud vulgaris operæ est & curæ: atque haud scio, an nulla sœcundior mater exstiterit regularum, exceptionum & observationum, ne dicam nugarum & quisquiliarum, quibus Grammatici artem prægravant, & odii fastidiique plenam reddunt, quam hujus arcani ignoratio. Libellus ob insignem utilitatem non in Belgica tantum nostra recusus est, verum etiam Lipsiæ denuo typis expressus, cupidissime diripitur.

Splendidissimam deinde concinnavit editionem Græcæ Versionis quæ septuaginta Virorum dicitur, quæ ceteris editionibus non præstat tantum, sed lon-

natized by Google

go præstat intervallo; in quo neque veram cuiquam laudem me detraxisse, neque salsam BOSSIO affinxisse, omnes exploratum habent, quibus præ-

clarum opus evolvere datum est.

In domestici exercitii usum, delineavit etiam, & succincte ac dilucide informavit antiquitates Græcas: tandemque publicum donavit Novis in Scriptores Græcos animadversionibus anno seculi decimo quinto, adjuncto specimine Observationum Latinarum. quod nisi mors studiorum & laborum prosperrimum hunc cursum abrupisset, ambigi sas non est, quin ex divitissimo ac copiosissimo ingenii ac doctrinæ penu orbem literatum magis magisque sibi devinxisset.

Temperies nostro contigit sanguinea, proba, robusta; corporisque in justam staturam erecti, ac multa oris dignitate præditi, habitus sirmus, nervosus, solidus, in laboresque duratus: quod tam malignum ac ruinosum fore, haud

facile sperasses, nisi quod juventæ nullus tam lætus existat slos, quem non acerba derepente metat mors, virilis ætatis nullum tam vegetum robur, quod non ejusdem impetus sternat atque obterat.

In pulcrum dignitatisque plenissismum domicisium, vel verius hospitium; animus immigrarat, egregiis donis bol nisque prolixe cumulatus atque exoratus. Inerat vigor & alacritas, cujus aciem nulla fatigatio frangebat aut retundebat; inerat ingenii beatior fons; inerat judicium acre, limatum, ac perpolitum: quibus cumulum adjiciebat memoriæ mirisica felicitas.

Hanc pectoris optime nati vim ac præclaram indolem, recti cultus roborarunt, & in majus meliusque provexerunt. Acuit præterea atque accendit diligentia indesessa ac plane singularis, ardorque quem nihil extinguere poterat, nihil retardare.

Studiis suis quafi affixus, ægre se ab H 2 iis

32 ASSCHULTENS

iis divelli patiebatur, fomno quoque quietis & laxamenti tempora invidens & suffurans, horasque suas perparce dispensans, & amicis ac familiaribus

impartiens.

In amplissimis hisce dotibus, eruditionisque opibus ac divitiis, quod summum ac ferme Cœleste est, rara ac fibi propria modestia alios supra se omnes collocabat, atque adeo non elatos gerebat animos, spiritumque & arrogantiam sumebat, ut nimis de se tenuiter, nimisque demisse, si id fieri posset, sensisse videri deberet, solusque sua bona, ac reconditæ doctrinæ thefauros ignorasse: quamvis, meo quidem animo, non tam bona fint, quam malorum irritamenta, & flabella vanitatis literæ & scientiæ, si animum superbia, tumore & cæco sui amore inflant, & transversum agunt. Vilis interim annona est eorum, qui etiam curta admodum in re, fibi unice placent, se, pavonum in morem, magni-

nitized by Google

magnifice circumspiciunt, suas semper laudes crepant, & tantum non inaurata statua se dignos ipsi prædicant.

Hi ut alios omnes præ se spernunt & abjiciunt, ita quicquid ab aliis proficiscitur, ac in commune defertur, carpunt, rodunt, vellicant, ac tangunt male singula dente superbo. Summorum quoque atque illustrium hominum leviculis infultant erratis, in eosque, si quid humani passi sint, inclementer fæviunt. Ab hac quoque impotentia, & inanitate sejunctissimus fuit noster. Aliorum operibus suum, vel majus etiam, ponebat pretium. Aliorum errores nudare, & publicæ ignominiæ exponere, nunquam fibi pulchrum duxit, illiberalisque habuit ingenii, alienæ laudis detrimento splendorem aucupari. Ubi autem eruditorum hominum lapfus & errata tangebat, invitum se facere, & necessitate adactum satis apparebat, ne eorum auctoritas veritati gravis foret: eamque fem-

34 A. SCHULTENS

femper hac in parte moderationem adhibuit atque humanitatem, ea censuras suas condivit lenitate, ut neminem unquam læserit, quam plurimos sibi obligarit & debendi secerit reos: quam generositatem si universa Criticorum natio induere posset, non tanto animorum ardore inter se de rebus etiam nihili concurrerent, neque optimis studis levitatis affricarent maculam.

Inter ceteras autem Viri dotes, propria quadam ac præcipua laude affici meretur, fingularis ejus ac pene incredibilis candor, & prisca simplicitas, qua paucos pares, neminem habuit superiorem. Hæc ut meliora tantum pectora insidet, ita nihil magis animum prodit viciis insectum, quam sub persona vivere, & quæstis artibus ac malo suco nativam faciem occultare. Utinam diuturnior nobis harum virtutum usura suisset, sed sapientis non est, in hoc inconstantiæ & mortis regno propriam sibi possessionem policeri, aut non

non ad quosvis etiam atrocissimos cafus paratum armatumque opponere pectus. Eo non parum mihi in præsentia opus esse sentio, quod intimis sensibus commovear, ubi Exitum Viri Orationem meam spectare video. Hicut verbis sane ingratis parcam, defungi ex more liceat narratione Medici Experientissimi & Celeberrimi, Collegæ conjunctissimi PETRI LATANEI.

Quantum valeat, ad vitae humanae perniciem, innati morbi dira lues, pthyfis inprimis declarat, qua, ubi demum confirmata, nulla arte, cura vel diligentia se superari patitur: at contra jugiter serpens ad seram plerumque posteritatem propagatur. Cujus vero luculentum nobis hodie documentum exhibet nuper fato functus Eximius Collega LAMBERTUS BOS, qui prospera hactenus, nec non constanti valetudine usus, longam annorum seriem policeri videbatur: vigebant in eo, pari passu, mentis & corporis vi-

res, utriusque labores recte ferebat : præter firmam & validam membrorum structuram, ipsi inerant externa quavis integræ sanitatis indicia, si intensius æquo rubentem vultus colorem exceperis, qui interdum sanguinis astum, vel etiam quandoque intus delitescentem pulmonis intemperiem significat. Dum autem ille omnia vitæ munia commode sustinet, & suscepta quævis alacriter exequitur, ad severiora, ut plurimum, studia animum intendit, de obscuro quodam continuo & diuturno dolore, qui dextrum latus infestat, parum solicitus, qui tamen, ut jam tristis docet eventus, quid omnino sinistri portendebat, & quo tandem corporis robur penitus devictum. Porro sub finem Octobr., anni superioris, que tunc binc inde grassabatur, febre peracuta correptus est, eaque astu immodico, siti, anxietate, vigiliis, etiam deinceps intenso dextri lateris dolore stipata, qua jam dudum nidulans & sopita doloris causa fuit ex-

citata, ulcusque in pulmonibus confestim. peperit, unde mox emanat molestissima. tuss; exscreationes erumpunt cruenta,. fædæ, purulentæ; ipsum denique, ut. interna ulcera solent, pabulum elargitur febri continua lenta, qua sensim corporis habitum depascitur viresque conterit. Huic morbo gravi & difficili debellando, prasidia sedulo adhibita eousque profuisse videbantur, ut minus deinde æger a cibis alienus esset, immo eorum prudenti usu utcunque vires reficerentur; evanuit insuper diuturnus ille dolor, sputa fluidiora facta sunt & minus fada, qui nuper molestus & difficilis, facilis evasit in utroque latere decubitus, remisit quoque nocturnus sudor & febris levior visa est. Quæ prospera, dum nos inani recuperandæ salutis spe lactant, uti hoc in morbi genere sæpe fit, absque prævia ulla causa sensibili, frequens derepente exoritur dejectio fatida, qua denuo, nec dum confirmata, vires protinus elabun38

tur & diffluunt. Variis tum demulcentibus auxiliis Diarrhaa vix subacta, statim vis morbi versus superiora dirigitur, mox ideo exsurgit angustia gravis, cardialgia, nausea, qua symptomata subito excepit febris exacerbatio gravisima, cujus vehementia vires residua, morbi diuturnitate, fracta & debiles magis magisque resolvuntur, unde paulo post, videlicet biduo ante mortem, grave illud animi deliquium, quo arteriæ pulsatio penitus evanuit; elapso quodam haud modico temporis intervallo, revixit quidem qualiscunque pulsus, sed inordinatus & formicans, qui tactu vix percipitur. Ab omni astu, dolore, alioque affectu tum ager immunis visus eft, quod viribus resolutis, fatiscens natura ulterius morbo obsistere nequeat. Ita tandem depresso vitali spiritu, ejusdemque collapsa virtute, in angustioribus vasis nonnulla concrescunt corpuscula, e quibus postremo vitæ die, juxta utramque sinistri lateris maxillam

ena-

enascitur tumor, durus, livescens, plane, insolitus, quo etiam tempore produit sames inopina & mali ominis. Denique tanta symptomatum caterua obrutus ager, ejusque viribus demum extinctis, 6. Januarii, hora circiter nocturna prima, e vita discessit.

Beatos vero illos, qui in Domino moriuntur! non tam e vita excessisse, quam mortis ac peccati se vinculis explicuisse, atque in veram vitam, immortalitatisque lucem evolasse censendi funt. Hanc nobis, haud leve in folatium tristis nostri desiderii, spem sidemque de Defuncto nostro adfirmant, non vita tantum universa, virtutum multa florens luce, & Spiritus Sancti professa vim vorticordiam ac regenerantem: verum etiam exitus Christiano homine dignissimus. Dum enimnostro machinas ac tormenta fua admovet novissimus hostis, mortisque & peccati domicilium quatefacit; exterior quidem homo ejus, fluxaque ac caduca pars

pars debilitata & dejecta fuit; sed interior interim homo magis ac magis erigi ac roborari, seminaque solidæ pietatis, fideique vivæ, quæ beato pectori inseverat Spiritus Gratiæ, se prodere ac luculenter efferre cœperunt. Declarat hoc mirabilis plane constantia & animi fortitudo, vel, ut rectius dicam, patientia sub Dei manu, in longinquo ac perdifficili morbo. Declaratinvictum pectoris robur, fidei clipeo munitum, quo adventantis mortis tela & terrores intrepidus excepit, & difcussit. Declarant Sacrælectiones, quibus decumbens & lecto affixus ab Optima uxore recreari & fustentari frequenter voluit. Declarant ardentia sufpiria, quibus se in Cœlum persæpe extulit, in ejusque se gaudia spe atque cogitatione immittere visus est. Declarant teneri & pii animi motus, quibus extrema suorum officia, Celeberrimorum præcipue Collegarum & Cognatorum, infignium Theologorum, CAM-

CAMPEGII VITRINGA Patris & Filii, nec non Reverendi admodum Viri D. ZAAGMANS, amplexus est; quum pro eo apud Deum multis cum lacrimis intercederent, immensamque Christi Domini misericordiam, & Victricia merita implorarent. O ter quaterque beatos, quibus hoc pacto finiri datur, &, ultimam illam pugnam depugnare! Animamque sigillo Spiritus impressam inter suorum preces Deo Patri & Christo Redemtori commendare: ut expers omnium malorum, æternis redundet ornamentis, immortali gloria circumsuat.

Salve nove Cœli civis, Beate BOS-SI! qui ex fluctibus & tenebris hujus vitæ, tranquillum illum invectus es portum beatitatis æternæ. Tu inter cœleftes orbes mortalitatem jam nostram calcas, & ex alto despicis: atque in ferenissimo illo Divinitatis æthere noctem nostram miraris, & cadaveris tui rides ludibria. Salvete Sancti Manes & E.

42 A. SCHULTENS &c.

æternum valete. Nos ficut Te, Collega nobis quondam Carissime, impense amavimus, ita gratissimam tui memoriam nunquam deponemus.

DIXI.

E L E-

ELEGIA

IN LUCTUOSISSIMUM OBITUM

Clarissimi atque Eruditissimi,

VIRI,

D. LAMBERTI BOS,

Literarum Græcarum in Academia ()

Denati die 7. solennibus exsequiis in tumulum elati die 15. Januarii Anno 1717.

Mina Palladias ædes fatalia tangunt;
Obtegit occlusas taxus opaca fores.
Pulsat Apollineas ferali strage penates
Haud sibi constituens mors truculenta modos.
Haud erat inslictis plagis obducta cicatrix,
Urit adhuc altus pectora læsa dolor.
Pone sequi luctum luctu torquente videmus.
Tristia funeribus sunera pone sequi.

T 2

Lu-

Lubrica præcipiti puncto momenta volutant Terrigenum fluxas instabilesque vices.

Utque leves paleæ vel pulveris instar inanis, Turbine raptus homo discutiente sugit.

WAEYENI tumulum, celebres deflevimus umbras,

Lumina vix cessant imbre rigare genas. BOSSIUS hunc subito fatali lege securus Fato obit, & meritos ausugit ante dies.

Occidit antiquæ dives opulentia tractus
Helladis, & Latii copia dives opum.

Hauserat Inachiæ veneranda arcana senectæ Pcctore, dum priscus promicat ore lepos.

Pindaricæ vox alta lyræ delectat, & Odæ

Quas Tejus Vates scripsit, & Ascra dies. Jamque per Historias rapitur, dum prisca revolvit

Sæcula, & Herodoti scripta vetusta legit.
O! quantum meruit Divina volumina censens,

Quæ dedit Argolicis reddere Hebræa sonis Clarus ob assertos studiis Philadelphus honores; Dignus & a sera posteritate coli.

Sic Spartam decorare studet, pernicibus alis Gloria sic late samigerata volat.

Frugibus a tantis ævi florentis oriri Quilibet expectat Gargara fæta bonis.

Mar-

Marcor at obveniens, artusque effusus in omnes, Robora debilitat perniciemque parat.

Languet, & in mediis vite confumitur annis Tabe, nec ad fenium vivere fata finunt.

Scandere fata negant senii venerabilis altum Culmen, inanis abit spes siribunda boni.

Orba dolet magno pubes studiosa Magistro, Præstite præcipuo pulpita cassa dolent.

Ergone mordaci jam rodere dente juvabit,
Pungere vel crudo fata inimica stylo?

Rursus in hunc orbem celsis arcesser ab astris

Lumen id eximium magnificumque Jubar?
Absit: in arbitrio Domini mens æqua residat.

Omnia qui nutu dirigit ipse suo.

Gratamur potius regni cælestis honores, Tædia postque soli regna beata poli.

Interea partæ laudis monumenta manebunt, Laudis ubi meritæ præmia digna manent.

CORNELIUS SCHELLINGER,
Eccl. in Winfum.

Pl. Venerando, Clarissimo, atque Eruditissimo

VIRO,

DALBERTO SCHULTENS,

Hebrææ atque aliarum Linguarum Orientalium Professori, Academiæ Concionatori. Cum in Defunctum parentaret.

Nclytus eloquii Doctor Cultorque Pelasgi
Occidit, & summum claudit in orbe diem.
Inclytus Eoi Doctor Cultorque leporis
Tristibus exsequiis debita justa facit.
Traxit ab Eois Sapientia Græca caminis
Commoda, quæ profert uberiore penu.
Quicquid Hebræus habet, Phænix, Arabesque, Syrusque,

Fontibus his haustum Græcia dives habet. Græcus ab Eoo jam fert interprete laudem; Quam bene! sic primo sonte scaturit aqua.

C. S.

